

Over honing gesproken

Enkele maanden geleden vond er via de Zoemlijst een discussie plaats over honing. Kwaliteit, residuen, verpakking, keurmerk, prijs, kortom bijna alles wat met honing te maken kan hebben kwam aan bod. Vorig jaar is er in dit maandblad heel wat afgediscussieerd over de honingkeuring. Naar aanleiding van nieuwe wetgeving schreef Martin Schyns een hoofdartikel voor Bijen. Na al deze serieuze aandacht nu enig relativerend tegengas.

Imkers van Nederland

276 Het zal meer dan duidelijk zijn dat de vaderlandse imkerij deze eeuw een gigantische verandering heeft ondergaan. Waar deze ooit voor redelijke neven-inkomsten kon zorgen is de huidige bijenhouderij voornamelijk een hobby. Als honingproducent stelt de Nederlandse imkerij niets meer voor. Dat is niet alleen te wijten aan een inkrimpande bijenweide. Importeren van goedkope honing is al een oud fenomeen, waar (de voor ons) oude imkers al mee te maken kregen. Als vrijetijdsbesteding, maar nog wel altijd als een vak aan te merken, zal bij de meeste hedendaagse imkers het accent minder nadrukkelijk op het winnen van honing liggen dan eerder.

Overschot

Er is op zich niet eens zo veel wijsheid voor nodig om met enkele bijenvolken, mits goed verzorgd, al een gering overschot aan honing te kunnen oogsten. Zelfs al reist men niet eens naar alle mogelijke drachten, kan men in een beetje bijenvriendelijke omgeving al heel wat honing oogsten. Ik spreek uit eigen ervaring. Het aardige van reizen met bijen is natuurlijk wel dat we verschillende soorten honing kunnen verzamelen. Hoe het ook zij, als het maar een beetje redelijk bijenjaar is komt men wat de honing betreft heus wel aan zijn trekken. Het overschot dat wij aan het eind van het jaar in onze voorraadkast hebben staan, en daarmee bedoel ik in dit kader die portie die wij niet zelf zullen consumeren, zal op de één of andere manier aan de man en vrouw worden gebracht.

Verkoop

Wil je in Nederland, je waar op de markt brengen, dan zal je daar goed je best voor moeten doen. Met alleen een bordje in de voortuin 'Honing te koop' kom je er

meestal niet. Je zal echt de markt op moeten. Een bijkomend probleem is nog het vaststellen van een aanvaardbare prijs voor ons product. Aan de ene kant wil je er natuurlijk niet op toelagen, aan de andere kant moet het voor de klant aantrekkelijk zijn om jouw honing te kopen in plaats van die goedkope supermarkthoning.

Een veel gehoorde 'klacht' van imkers is dan ook, dat zij eigenlijk maar moeilijk of bijna niet van hun handel afkomen. Niet voor niets zal menig potje honing al dan niet in feestverpakking als cadeautje aan een jarige worden gegeven. Honingminnende familieleden en burens zijn af en toe goede afnemers van een gratis potje. Mijn inziens is er met die laatste marktwerking voor typisch hobby-ende imkers niets mis.

Kwaliteit

Dat honing, al dan niet voor de verkoop bestemd, van goede kwaliteit moet zijn, dat is geen discussiepunt. Dat zij aan de normen van honingkeuringen moet voldoen vind ik te veel gevraagd. Zelfs bijzondere honingmerken, te koop in speciaalzaken, heb ik maar al te vaak met laagjes schuim verpakt gezien. Dat de presentatie ook van onze 'amateur' honing mooi moet zijn laat zich raden. Natuurlijk verkopen we (of geven we) geen honing van twijfelachtige kwaliteit. Nu kom ik echter een beetje in opstand tegen de normen waaraan imkers zouden moeten voldoen, waarnaar de de warenwet verwijst, het zogenaamde HACCP-systeem. (zie Bijen, 7(7/8): 195-197 (1998). Dat gaat mij veel te ver.

Te koop

Ik weet niet hoe het in uw dorp of stad vergaat, bij ons in Lelystad worden er door particulieren heel wat producten aan de deur verkocht. Aardappelen, tuinplanten, eieren, uien en ook honing. Met zelfgemaakte bordjes in de voortuin worden al deze consumptiegoederen aangeboden. Wie zelf ooit een volkstuin heeft verzorgd kent het probleem van op een bepaald moment te veel van iets hebben. Daardoor verdwijnen er heel wat kroppen sla, ponden sperzieboontjes, aardbeien, bessen en noem maar op in de pan van burens en familie. En niemand die in één van deze twee voorbeelden maalt om kwaliteit of warenwetnormen. De imker die in zijn voortuin het bordje plaatst met 'Honing te koop' zou dat plotseling wel

Betere bijen met het doppenproject

M.J. van Iersel

Er is een tijdschrift dat door samenwerkende imkers uit Nederland en België wordt uitgegeven met de naam 'Betere bijen op onze standen'. Het is duidelijk dat deze imkers van mening zijn dat er aan de Nederlandse en Belgische bij iets te verbeteren valt. Deze verbetering zou gezocht moeten worden in selectie, teelt en bedrijfsmethode. Een heel programma dus.

Kwaliteit door selectie

Er is veel verschil in kwaliteit van bijenvolken. Elke imker zal dat beamen. Nooit zijn alle volken op één stand hetzelfde. Wie selecteert op zijn eigen stand zal die verschillen op bescheiden wijze zien afnemen. Het grote probleem bij selectie is dat de imker niet kan bepalen met welke darren een moer paart. Met paringsstations gaat dat een stuk beter. Met kunstmatige inseminatie is de controle nog groter. De meeste imkers komen niet toe aan selectie met gebruikmaking van deze middelen. Het ontbreekt ze vooral aan tijd.

vervolg van pagina 276

moeten doen?

Gelukkig geeft Martin Schyns in zijn hoofdartikel in Bijen zelf ook al aan dat dat een beetje een deur te ver is. Natuurlijk gelden voor grote honingproducenten en -verkopers andere normen. Maar alsjeblieft, laat ons hobby-imkers lekker onze eigen honing winnen en van de paar potjes die we te veel oogsten op gepaste wijze afstand doen.

Lekker

Wanneer ik te horen krijg: 'Wat een lekkere honing heb ik van je gekregen', en men is ook nog verrast over het eenvoudige, zelfontworpen etiket op het (Bijenhuis)potje, dan is deze bijenhouder dik en dik tevreden. Naar meer streeft hij niet. Is hiermee (bijna) alles gezegd over honing? Nee! Dat was overigens ook niet mijn bedoeling. Dit artikelje was slechts een poging de honing te belichten vanuit het standpunt van de mijn inziens gemiddelde imker. Die imker voor wie het honing oogsten geen al te belangrijke bezigheid is.

Selecteren is een moeizaam en tijdrovend werk. Het is heel wat meer dan eind mei kijken welk volk de meeste honing heeft opgebracht en daarom voor dat jaar de koninginnen mag leveren. Men moet er veel volken voor hebben. Als men deze niet heeft en dat probleem op wil lossen door met elkaar samen te werken, komt er een ander probleem te voorschijn. Als volken niet in hetzelfde drachtgebied staan en niet op dezelfde wijze behandeld worden zijn ze eigenlijk niet met elkaar te vergelijken. Het enige wat zich tamelijk gemakkelijk laat vergelijken is de zachtaardigheid van bijenvolken. Deze is wel enigszins van imker en milieu afhankelijk, maar in belangrijker mate van de aard van het volk. Selectie is het werk van specialisten. Bijna altijd stellen deze hun resultaten graag aan andere imkers beschikbaar, al was het maar om meer van de door hen gewenste bijen in hun omgeving te krijgen. Voor de meeste imkers is dit de aangewezen weg om kwalitatief goede bijen op hun stand te krijgen.

Werken met geselecteerd materiaal

Eigenlijk is het raar om te werken met dieren waarop geen selectie is toegepast. Wat betalen hondenliefhebbers niet voor een pup van een bepaald ras, terwijl honden voor niets in het asiel gehaald kunnen worden. Er is geen enkele boer meer die geen gebruik maakt van selectieprogramma's bij de teelt van zijn vee. Vermeerdering van zijn dieren is vaak een zaak van gespecialiseerde bedrijven. Verenigingen van houders van kleine huisdieren, of het nou kippen, geiten of kanaries zijn, hebben teeltprogramma's. Wat doen duivenmelkers niet om aan de beste vliegers te komen? En de imkers? Laten die Gods water over Gods akker lopen? Soms lijkt het daar erg veel op. Als het maar vliegt en bruin van kleur is, is het blijkbaar goed. Of valt dat in de praktijk wel mee? Volgens het onderzoek van het IKC 'Bijenhouderij 1994 in beeld' werkt 25% van de imkers met carnica's, 15% met Buckfast, 6% met andere rassen en 75% met de inlandse bij. Het totaal is meer dan 100% omdat imkers soms met meer dan een ras tegelijk werken. Een behoorlijk deel van de imkers werkt al met geselecteerd materiaal.

De korte levensduur van de bij bemoeilijkt het werken met bijen van een betere kwaliteit nogal. Die korte levensduur is waarschijnlijk een van de redenen dat